

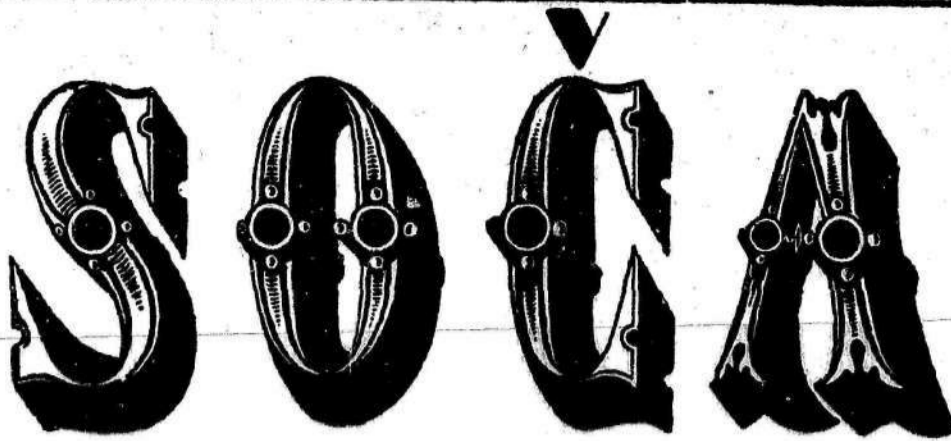
„Soča“ izhaja vsak četrtrek in velja za pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslamicah“ se plačuje za navadno tristop. no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 2 „

Za večje črke po prostoru.

Posamezne številke 10 soldov v Gorici v tobakarnici „gospodski ulici blizu „treh krov“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenc v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremišljenim se naročnina znižuje, ako se oglase pri uredništvu.

Glasi slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

OBČNI ZBOR POLIT. DRUŠTVA „SLOGA“

bode v četrtek, 28. t. m. ob 2. uri popoldne v prostorih goriške čitalnice. Dnevni red ostane, kakor je bil naznanjen v št. 36.

Še enkrat, in to uže tretjikrat, naj bode gorko priporočeno goriškim rodoljubom, da se vdeležijo tega važnega zbora v velikem številu. —

Odbor polit. društva „Sloga.“

Občni zbor narodno političnega društva „Gorica“ je, ker se nij 14. t. m. vdeležilo zadostno število udov, prestavljen na 28. t. m. ob 10 uri zjutro. — Zborovalo se bode v prostorih goriške čitalnice. — Predsedništvo.

Občni zbor polit. društva „Soča“ je vsled nezadostne vdeležitve udov dné 14. t. m. predstavljen na četrtek, dné 28. t. m. ob 11. uri predpoldne. Nujno priporoča odbor, da se prav mnogo udov vdeležijo zborovanja ob naznanjeni uri v goriški čitalnici. — Odbor polit. društva „Soča.“

Štrena čedalje bolj zamotana.

Visoka (?) porta naznanila je velevlastim pogoje miru sè Srbijo in Črnogoro. Kedor čita ta proizvod turške fantazije, smijati se mora nehoté. Ti ubogi Turki niso dozdej prav nič dosegli na bojnem polju, niti ene srbske trdnjave nujmajo v rokah in zdaj so celo v nevarnosti, da Srbi velik del njihove vojske obkolijo in uničijo. Pa poslušaj, tekaj zahtevajo: Knez Milan naj se pride pokloniti sultanu; Turkom naj Srbija izroči 4 trdnjave; Srbija plača naj vojskine odškodnine kakih 10 mil. gl.; miliko naj odpravi in obdrži samo 10.000 mož vojske in še nekoliko enakih abotnih tirjatev. Vendar pa turški diplomati dostavljajo, danaj zdaj evropska diplomacija na podlagi teh tirjatev mešetari, da doseže saj nekliko. Turki menda menijo: „Zahtevajmo dosti, da vsaj nekoliko dobimo“ in računije posebno na neslogo evropske diplomacije, ki je vsled prevelike bojazni pred jutrovnim pitanjem postala uže smešna. Ali za zdaj so se menda preračunili. Niti ene onih turških toč kne morejo dovoliti evropske velevlasti, — tega mnenja so celo angležki listi; — temveč imajo velevlasti še drug račun s Turčijo in bodo tirjale od

nje, da garantuje boljše prihodnost kristjanom na Turškem. V čem pa bodo obstale one garancije? Gnjlja Turška jih gotovo ne more dati; zatorej pa bodo morale velevlasti same to reč vzeti v roke in ustvariti na Balkanu take odnošaje, kakoršnih tirja previdnost z ozirom na trajnost novih osnov. Gotovo je, da bi nekateri diplomatje, posebno pa angležki in še nekateri drugi vse rajše pustili pri starem; a položaj je tak, da morajo tudi ti vgrizniti v kisljo jablko, kajti Ruska je danes gospodarica položaja in ona tako močno engazirana in se za jugoslovansko korist tako demonstrativno poteza, da še misliti nij, da bi ona dopustila, da bi se Srbija uničila in jugoslovanstvo ponižalo ter potopilo v blato. Turčija je z neumno-ošabnimi terjatvami ruski diplomaciji največ ljubav storila, če se pomisli, da se noben narod razun Madjarov ne mara več potezati za ohranitev turške vlasti v Evropi in da s sprenapetimi terjatvami je turška vlada pred svetom skoro popolnoma opravičila intervencijo Ruske, katera se ne bode tudi pustila dolgo časa čakati, ampak bode kar naravnost marširala v Bulgarijo, kakor hitro se turška ne spokori ruskim terjatvam. In če koga jezi turška abotnost, ona gotovo jezi nekega ministra, zaradi katerega smo bili mi uže enkrat konfiscirani, ker smo rekli, da ne zmožemo voditi državne ladje. Pa zakaj ga jezi? Gotovo ne iz prijaznosti do Slovanov, ampak zaradi tega, ker Turki sami nehoté silijo Avstrijo, da posede Bosno, če noče, da pride ob vso veljavo v jutrovem. Turki so po tem takem tako zavozili, da bodo morali še njih najboljši in zdaj na celem svetu edini zaveznički, Madjari, proti njim marširati. Žalostna res; a pravična kazen jo to za zatiralce Slovanov. Diplomacija je v svoji ozkosrčnosti resnično toliko časa mešala in temporizirala, dokler je zgubila nit zmešane štrene, katero najti ji ne bode več mogoče, ker jo je uže našla in pobrala Ruska, ki danes zvezana z veliko Nemčijo ter podpirana po simpatijah vseh omikanih za svobodo vnetih narodov Turčijo prav lahko popolnoma pokonča, brez da bi se upala kaka velevlast resno nasprotovati. Da je položaj danes resnično tak, to dokazuje nam nek važen dogodek, ki ima morda za zdaj več pomena, kakor ena dobljena bitka.

Predno je evropska diplomacija našla besedo, kako bi zaznamovala v diplomatičnem jeziku turško slepoto, odgovorila je uže srbska armada na turške mirovne pogoje in odgovorila je jako razumljivo: pro-

klamirala je svojega kneza Milana pod gromom topov za kralja vseh Srbov, ter odposlala en batalijon vojakov v Belgrad k novemu kralju, da mu to naznaní kot deputacija cele armade. To je odgovor, ki pomenja toliko, kakor da za Turčijo so zgubljene vse slovanske dežele na Balkanu, to je odmev ruske politike in štreno, katero je evropska diplomacija (mej to štejemu tudi one ogroške državnike, ki so zmerom škilili na Angležko, akopram je naš vladar v najboljših razmerah z ruskim carom) tako dolgo mešala, da jo je popolnoma zamotala; to štreno odnotalo bode slovanstvo samo; saj to je vprašanje, ki njemu tiče in protinaravno pa nevarno bi bilo za vsacega nepoklicanega, ki bi hotel svoj nos vtikati v to prašanje. Slovanska reč torej danes živo klije, danes je na jugoslovanskem uže osnovano eno čisto slovansko kraljestvo, katero ima najlepšo nalogo in katerega Bog ohrani.

Jugoslovansko bojišče.

Vsa timoška dolina, za katero so Turci toliko kervi prelili, je zopet v rokah srbskih, kajti Osman paša zapustil je sè svojimi četami Zajčar zapalivši ga in umaknil se na Izvor.

Na Moravi bojevalo se je vsaki dan v majhnih bojih brez vsacega pomena, a serbska kerdela premikala so se mej tem tako varno in premišljeno, da je baje sedaj skoro vsa vojska turška obkoljena. Na desnem bregu Morave poleg Katuna napravili so Serbi most čez Moravo in vergli Turke tri kilometre daleč, mej tem ko je prišlo močno serbsko kerdelo, baje cele 3 brigade, od Djanisa čez Siljegovac na Vukanjo in od tod na Turke pritrsnilo, da je po tem takem zveza turške vojske z Nišem pretergana in to uže več časa, vsled česar je Turkom uže živež pošel in se morajo preživeti z letošnjo turšico, katera se še na polji nahaja. — Uže zopet so skušali Turci prodreti čez Jankovo Klisuro a bili so kakor navadno pobiti in nazaj verženi. — Pri Javorju vse miruje uže nekaj tednov, ne Turci se ne upajo več Serbe zagrabiti, Serbom pa nij mari tod naprej prodreti, ker bi jim to nikakega haska ne doneslo. — Na Drini umaknili so se Serbi, sedaj pod poveljstvom Uzun Mirkoviča-a, na nje desni breg brez vsacega boja in se tukaj dobro zašancali. —

LISTEK.

Cerkvena pesen.

(Avgust Leban)

Dopis iz Gorice v 35. številki „Novic“ in dotični odgovor v 36. številki „Soče“ gledé petja pri „šolskeji maši“ vzbudila sta v meni željo, ki je postala volja, izraziti svoje misli, kar se tiče teksta in napeva takih cerkvenih pesnij, ki se mi vide primerne šolski mladeži.

Da postane človek nravit, mora biti preje estetičen. Estetični naravski nazori, dogodljaji serce ganeči, in osobito poetiško-lepe pesni so izverstna sredstva v dosego estetične in ob enem religiozne odgoje; kajti poezija in religija sti dvojčici. Poezija na religioznem polju se pa najkrasnejše kaže v cerkvenih pesni. V njej klije in živi ona vsemogočnost Boga posvečene poezije, v katerej hrani naš katoliški narod svoj verski zaklad. Oni veletoki svete poezije, ki imajo svoj izvor v svetem pismu in ki jih je rodilo ali globoko terpenje al najčišče veselje: — take pesni so našemu narodu kot dedščina pobožne kerščanske zvestobe in udanosti v visokih čisljih. Dokaz temu, do so kolikor toliko postale po polnem narodne v najboljsem in najblažem pomenu besede. A ne le to, ampak tudi, da je poezija cerkvene pesni mnogim katoličanom zvezda vodnica in sidro upanja in, da se take pesni

odlično pristujejo vzbujevanju, čiščenju in blaženju religioznih čustev: — vse to nam nalaga dolžnost zajemati neutrudno iz bogatega vira svete poezije.

Čim večje je záloga religioznih pesnij, tem boljje je opravičeno vprašanje: *Koliko takih pesnij in katere naj bodo poduku podloga?* Ako uže drugí sploh, treba osobito tukaj poslaviti maksimo: „ne kolikost pesnij bodi merodajna, a kakovost.“ Vsakih štirinajst dán jedna lepa cerkvena pesen in za vse žive dni z gotovostjo vdolbena v spomin in serce, je večje vrednosti, nego ogromno število pesnij, ki otroku, kar je svetega, le ogrene in ostude. Tudi nij prav, da izbiraje pesnij ločimo mej novimi in starimi, oklenivši se zgola novih, starim podavši slovo. *Sveti duh naj te vodi, ki veje iz njih; v mari imej veselo, živo in terdno kerščansko vero, ki jim bodi vsebina; izvoli pobožno poezijo, ki s prvotno in neizrekljivo mogočnostjo serce presune, uname, navduši.* Pesni, ki ali se svojim zastarelim jezikom ali neestetičnimi podobami pohujšajo, ogiblji se ravno tako, kakor marsikateri novih, ki imajo često prav lepe besede, a prav malo jedra. Pred vsemi zde se mi sumljive tako znane „popravljené“ pesni. „Popravljené“ so po večem tako neusmiljeno, da bi njihove prvotne pesnike pretresla taka sramota in sveta jeza, da bi takemu „popravljavcu“ ob glavo razbili gosli. In kake so naše mnogobrojne „Marijine pesni“? Nij jim skoro treba prenaredbe, in z lehkó vestjo je pošljeh v ljubljenskem pismu svoji slavljeni ljubici.

Pri izbiranju naj se daje liričnim pesnim pred-

nost pred didaktičnimi; kajti le-té večkrat niso nič drugega, nego puhla proza v prav slabih rimah. Ogibati se je abstraktnih in preveč moralizujočih pesnij, za katere se mladinsko serce ne more ogreči. Z vso skerbjo pa goji lepe, kerščanske tolaživne in up budče pesni: one najme mogó okrepiti uže upalo zaupanje terpinov, bolnikov in umirajočih. Ravno v položajih, v katerih uže gineva vsa nada, govore take pesni človeku najslajše in naj boljje prepričevavno k sercu: *opora so mu, na katero se oslanja, kakor trudni potnik na svojo palico.*

V teh ozirih naj nam bodo protestantje vzgled. Oni so po načertanih vodilih sestavili narodni šoli okoli 20 krasnih, popularnih, priprosto — umetnih, dušo v resnici dvigujočih cerkvenih pesnij, ki se jih deca nauče v dveh letih in ki je pastor obravnava v organskeji zvezi z veroukom. Mej njimi nahajamo n. p. znane: „Ein feste Burg ist unser Gott“, „O Christentum, du schönes Liebesband“, „Jesus, meine Zuversicht und mein Heiland“, „Nun danket alle Gott“ i. t. d. S tako zvezo dosežemo, da se učenci sermane s najblažimi in najlepšimi proizvodi katoliške poezije, ter da religiozno učno tvarino, na rečen način razsvitljeno, s po polnem umu. Vendar treba kraj tega tudi osiruti se na praznike cerkvenega leta.

Predno otroci pesni pojo, naj se jim pred vsem raslože. Pesen je umotvor, in sicer voren, (vsaj bi moral biti, kakor sledi iz naše razprave) in naloga ti je učiniti, da se kot tak otroku priljubi. Ljubezni do lepega je pa temelj v tem, da mladina, kar je v res-

Cernogori, katero so mislili Turki streti, nij posebnega pripetilo. Muktar paša obojnostno od 12000 Černogorcev in hrčevskih ustašev; Derviš paša pak nameraval je zopet udreti v pipersko nahijo čez Velje berdo, a komaj so se Černogorci blizali od dveh strani, uže so pobrale turške čete sila in kopita in se umaknile na Podgorico in Spuž.

Kot zadnja vest dobaja nam poročilo, da je turška vlada zavkazala, naj se ostavi bojevanje na vseh bojiščih za deset dni. Isto tako dale so Serbija in Cernogora svojim vojskam povelje, naj pustè Turke skoz 10 dnaj v miru, ob enem poročà se pa iz Belgrada, da so Turki kljub zavkazu zapalili še jedno serbsko vas v Moravski dolini ter tudi Aleksinac napadli s brez uspeha, kajti Serbi vergli so jih z velikimi izgubami nazaj. Vsled tega berzjavil je Cernogorci serbskemu knezu, da se tudi on ne more in ne bode deržal danega mu povelja. Na ta način sklenilo se je tedaj primirje, katero pa uže prve dni svojega obstanka nemara po vodi splava.

Dopisi.

Iz Solkana 19. septembra. (Izv. dop.) Kakor je bilo v zadnji Sofi naznanjeno, daroval je č. gosp. Miha Vuga 17. t. m. v Solkanu, svojem rojstnem kraju, prvo sv. mašo. Že ves teden poprej je naznanjalo veselo zvonjenje izvanredno to slovesnost, na predvečer je pa tudi gromoviti jek možnarjevih strellov glasno poročal na vse vetrove ponos Solkancev, da je njihov vrli rojak povzdignjen v duhovenski stan. Čitalničarji so napravili svojemu sočlanu na potu v cerkev pred čitalnico prav krasen slavolok, naz katerega so vihrale slovanske zastave in so pozdravljali novomašnika primerni napisi.

Cerkovno opravilo se je vršilo v najlepšem redu; cerkev je bila natlačena, domači pevci pod vodstvom neutrudljivega g. nadučitelja Tomaža Juga so s prav lepo vbranim petjem povzdigovali redko svečanost, pa tudi g. novomašnik je s svojim jasno in polnodonečim glasom vzbujal občno veselje sočutje; slovesnostni govor imel je prečast. g. župnik Podreka.

Po končani službi božji začel je veseli del slovesnosti, namreč obed, pri katerem je bilo zbrano prav lepo število gostov. Tudi tu so se naši pevci odlikovali z vbranimi zbori, mej katerimi so resne in žaljive nazdravice pogoetoma švigale, kakor pozneje v noči iskre in plameni umetnih ognjev, ki so se novomašniku v čast spuščali. Kaj lep pozdrav je došel g. V u g u v tiskanem sonetu, kojega, če se prav ne motimo, je zložila znana domača pekinja, koja je bila pred nedavnim časom še dika Solkanskega čitalničnega odra. — Krasno vreme, lep red, vbrano petje, izbrana družba, občna sočutna radost, vse je zloženo in vzajemno pospeševalo lepo slovesnost, katera ostane gotovo kolikor g. novomašniku, toliko nam, njegovim rojakom, vedno v veselem spominu.

Iz Komna, 19. septembra. (Izv. dop.) Imeli smo včeraj v Komnu slovesen pogreb. Nenavadna množica ljudstva, med njimi odlični kraški posestniki in c. k. uradniki sodnijski in davkarijski, bila nam je v do-

nici lepega, tudi za lepo spoznava ino sé sercem tako umeje in čuti, da se v pravem smislu navdriši religiozno vzplamtevi. Otročje, bedaste, dvoumne pesni naj se po mogočosti trebe. „Das Beste ist für Kinder gut genug“ (Kehr).

Cerkvenega petja čudotvorno silo, njegovo nežno — povzdigovavno moč, njegovo visoko veličast je občutil uže sv. Efraim, rekoč: „Pobožno petje zamore i kamenena serca v solzah stopiti; pobožno peti, to je angeljsko opravilo.“ Cerkvena pesen je v popolnem pomenu besede religiozna narodna pesen, bodi si gledé nastanka, bodi si gledé pomena. Ona je narodna pesen kerščanske občine, s katero izraža mladič in stavec, revež in bogatin religiozno čuti vere, zaupanje v Boga, tolažbe, zahvale, ljubezni. Ako je pa cerkvena pesen narodna pesen, morajo jo krasiti vse óne lastnosti, ki so vsaki narodni pesni bistvo. Prava narodna pesen je čudezne nežnosti in silovite moči, priprosta in prijaina, gantjiva in blaga. „Das Volkslied ist die Unsterblichkeit der Musik“ (Mars). „Ich beharre bei dem Satze, dass von der Zeit an, wo der Mensch überhaupt singt, er in den Kreis unserer wahren nicht GEMACHTEN, sondern GEWORDENEN Lieder eingeführt werden müsse“ (Hentschel). In taka bodi tedaj tudi cerkvena pesen: priprosta, lahko umljiva, užesa božajoča; iz nje naj veje moč in globokost občutkov, kakoršno zamore le Božji dah udahniti verni in Boga ljubeči duši.

Ob vsakem času bodi tedaj naloga naše šole, nagotoviti cerkvenemu petju narodnost in skerbeti za to, da se cerkvena petje čedrlje bolje sterne s duhom našega naroda. Opomeniti mi je, da nij vse dobro

kaz, da je bila oseba, katere posvetne ostanke smo materi zemlji izročili, občno spoštovana in priljubljena.

Umrl je v Komnu 17. t. m. ob 8 zvečer preč. g. Andrej Kočman, župnik in dekan komenski, častni kanonik goriske metropolitanske cerkve, škofjski svetovalec in šolski nadzornik, vitez Franc-Jozefovega reda, v 87 letu. Narodil se je v Slivnem na Krasu. Pogreb je bil sijajen, peli so mu nagrobnoico in slovensko črno mašo znani komenski pevci.

Bil je ranjki mož blagih lastnostij, mehkega srca in neomejene darežljivosti, kar priča pičla zapuščina pri obilih dohodkih komenske dekanije. Bil je pa tudi ranjki gospod Andrej ena izmej onih redkih prikazni, ki iščejo vestnega spolnovanja svojih dolžnostij v svojem delokrogu. Vnet za obdelovanje njemu izročenege vinograda — vesten pastir svojih ovčic, neomahljiv v svojem prepričanji, spoštoval je tudi nasprotna prepričanja in si pridobil na ta način srca vseh onih, ki so ga osebno poznali.

Pastiroval je v Komnu vsega skupej 45 let, poznal je radi tega svoje podložne prav dobro in nasprotno tudi oni njega.

Spoštovati smo imeli tudi v ranjkem priliko značajnega domo- in rodoljuba. Ko se je pred nekaj leti tukaj čitalnica osnovala, izbran je bil ranjki gospod Andrej za predsednika.

Bolehal je malo dnaj; bil je pri zdrave. umu do zadnjega trenutka, ali dnevi so mu bili poštetji, zgoditi se je moralo z njim kakor z hruško, o katerej je večkrat pripovedoval: Kedar je zrela, začne se jej rep sušiti in konečno pade sama iz drevesa. Število let ga je premagalo, obnemogel je — ali obnemogel je le telesno, kajti zapustil si je ranjki gospod v naših srcih spominek, da je delal in storil vse, kar je bilo v njegovih močeh, kolikor v dušni toliko v telesni prid svojega bližnjega; čeravno ne bo njegovo ime s zlatimi črkami v zgodovini zapisano lesketalo se, ohranili si ga bomo mi, ki smo ga poznali, v vednem — hvaležnem spominu. Bodi mu zemljica lahka!

Iz Tolmina, 20. sept. Hud udarec, udarec jako občutljiv zadel je naš trg. Obče znanega i velečislana gosp. Andreja Gaberščka, velikega posestnika i prvega trgovca v naših hribih, je božja previdnost v večnost poklicala.

Nagroma vzet — da kakor vkrađen nam je. Predzadnje nedelje popoldne, to je 13. t. m., odpeljal se je še zdrav s svojima sinovoma v bližnje Volče, bil tam še prav vesel, ob 9. uri zvečer došel je domov in nekoliko slabo počuteč se podal se je nočni mir vživat, a ni ga našel več tukaj.

Telesni i dušni zdravnik stala sta mu na strani, a on svoje premoženje izročivši ženi i otrokom, svojo sè sv. sakramenti prevideno dušo Bogu končal je naglo truda i skrbipolno življenje.

Hiša izgabila je z njim res skrbnega gospodarja, Tolmin, bi rekel, zgubil je prvega moža, fara svojega oskrbnika i slovenski narod vrlega narodnjaka. Kako priljubljen je bil ranjki, kaže i spričuje nam veličastni njegov pogreb. Č. gg. duhovni prišli so iz bližnjih krajev nepovabljeni, iz lastnega nagiba, iz ljubezni in spoštovanja do ranjcega. Bilo je vseh 10 duhovnov pri pogrebu. Vsi gg. uradniki brez izjeme skazali so mu slednjo čast. Vse tominsko prebivalstvo šlo je za njim, da celo od sv. Lucije, iz Volče, iz Kobarida i še drugih krajev i župnij videl sem pri njegovem pogrebu župane, podžupane i druge odlične osebe i ljudstva

za otroke, kar je odraslim dobro; naopak je pa resnica, da nij otroška pesen nikedar lepa, ako je i odrasli človek ne poje rad.

A žalilog slišimo dandanes po cerkvah marsikatero pesen, ki bi veliko bolje bila na mestu v kerčmi ali na plešišči. „ . . . die alten Kirchenlieder lockten Heiden in die Kirche, die neueren könnten Christen hinauslocken, ohne dass Heiden herein kämen“ (Weber). Človeku, ki je prijatelj svojemu narodu in narodnemu petju, mora ta prikazen serce sé žalostjo napolniti. Po sreči se pa vendar uže čista otroška narava upira z vso močjo takim pošastim.

Le prašaj učence in hitro ti povedo, katere pesni jim dopadajo, katere ne: *sačudiš se, kako srečno so volili*. Ali je pesen res dobra, t. j. ali ima kal življenja v sebi, o tem lahko sodimo po njenej terpežnosti: „Schlechte Waare kommt und vergeht; was innerlichen Wert hat, das bleibt und besteht“ (Kehr).

„Nur in der Schule allein, in welcher ein edler, schöner und ausdrucksvoller Gesang gepflegt wird, werden die Kinder gern singen und Freude am Gesange haben, und nur in einer solchen Schule werden sie sich mit Leichtigkeit einen Schatz auserlesener Lieder aneignen, sich denselben zum unverlierbaren Eigentume machen und aus der Schule ins Leben mit hinausnehmen“ (Heinze). Le po tem takem smemo se nadejati dneva, ko se poverne čut za postavo in red; naše cerkve bodo zopet polne in polno in sladkodoneče petje iz tisoč gerl bo pretresalo svete prostore budeč in vekšajoč našo pobožnost in gorke molitve na cilih svojih kriilih noseč do Božjega prestola.

toliko, da lahko rečem, da jih je bilo okolo njegove gomile zbranih 2000 ljudi. Topila so se vseh srca v žalosti in oči so se solzile, ko so pred hišo, v cerkvi i na grobu iz grl domačih pevcev zadoneli tužni glasovi. Vreden je mož blagega spomina. Bog mu daj večji mir i pokoj!

V nedeljo, 17. t. m. daroval je tretjoletnik č. g. Ivan Jarec Bogu prvo nekrvavo daritev. G. Andrej Gaberšček bi imel biti novomašniku duhovni oče — česar se je res veselil — a žalibog dneva nij dočakal.

Letina je pri nas slaba! Sadja nij; pšenice na pol, ječmena skoraj nič, krompir gnjije, mesto „cebedina“ bo voda, drugo zelenjav snedle so gosence, kojih vse mrgoli. Kaj bo pa za nas, bo kdo prašal? Bodimo le potolaženi, pridejo uže obili davki prav gotovo, ker na nje ne pridejo ne kobilice ne gosence.

Medana na Brdih, 18. sept. (Izv. dop.) Dasi-ravno smo dolnji Brici pod uplivom lahonstva, smemo vendar reči, da se je v poslednjih letih na bolje obrnilo.

Dobili smo šolo in učitelja. Naša mladina se vadi v materinščini; napredek je lep in pričakovati smemo boljše bodočnosti.

Pretekli četrtek, 14. t. m., je bila tukaj na našej šoli poskušnja. Videlo se je, da imajo otroci veselje do šole in učenja svojega jezika, kar mora vsacega rodoljuba srčno veseliti. Otroci so točno in precizno odgovarjali, ter so v vsakem obziru pokazali, da jim je za šolo mar.

V nedeljo 17. t. m. so se zopet skupaj zbrali, ter dobili nekoja mala darilca. Pri tej priliki smo imeli priložnost slišati dve mladi deklamovalki in srce nam je veselja igralo videč, kako lepo se glaci naš jezik iz mladih dekliskih ust. V marsikterem očesu smo videli solze veselja in ginjenosti.

Ljudje so sprevideli, da je šola velika dobrota in prepričani smo, da bo v prihodnje še bolj pridno otroke v šolo pošiljali.

Tudi g. županov govor je bil dober, kar se tiče sodržaja. Nazoče občinstvo je bilo navdušeno; a od tacega moža, kakor je naš g. župan, bi bili pričakovali še več, posebno v čistosti jezika. Vidi se, da naši briski magnati le premalo čitajo. Kdor hoče znati, mora se učiti; pečena piščeta ne prileté nobenemu v usta. In res, sram me je povedati, da ima „Zvon“ v Brdih baje samo 2: reci dva naročnika. „Zvon“, „Slovensko knjižnico“ naj bere, kdor hoče gladko, in čisto slovensčino pisati in govoriti. A kam sem zašel? Ko bi hotel o tem pisati, bi morda nehoté brisko ošabnost razžalil, naj se vrnem torej zopet k prejšnjemu predmetu.

Rekel sem, da je bilo pri razdelitvi daril mnogo občinstva (pa tudi veliko odlične gospode smo vmes videli), a g. učitelj je bil, kratko rečeno — zginil. Sploh je g. učitelj v Medani čuden človek. Nočemo mu tajiti učiteljske spretnosti, saj, hvala Bogu, otroci dobro napredujejo; le eno je, kar bi mu svetovali in to je, da naj skrbi, da se bo v prihodnjic obnašal kot izobražen človek in da bo njegovemu stanu primerno, dostojno postopal. Naj pomisli malo bolj na svoj stan. Malo učiteljev imamo v Brdih in če bodo še ti mlačni, kam pridemo. Sploh pa so duhovniki, učitelji v Brdih, vse premalo navdušeni za narodno stvar in baš pri tem stanu je narodnost važna reč. Za božjo voljo, kako bo mož navduševal svoj narod, ako je indiferenten, mlačen v teh narodu svetih stvarih? Da je pa živa potreba, naše Brice podučevati in jih navduševati, to sem uže večkrat javno v tem listu omenil.

Iz Celovca 17 sept. (Izv. dop.) Obljubi zvestevo par vrstic iz glavnega mesta Koroške! — Kaj bi pa pisal? „Ptujec sem še mej ptujimi in nemam gradiva.“ — Uže več dnij je vedno deževalo in postalo je kaj hladno, ker po gorah je sneg padel. In to je dobro za nas vojake, da ne trpimo toliko vročine, kajti od „zore do mraka“ smo upreženi, kakor briski osli. Seznanil sem se z Babičem in Knežičem, ustaškima vodjama. Ona stá prava jugoslovanska junaka. Turki so uže 14. t. m. odšli v Albanijo. Pravijo, da jim je dišala le dobra kava in dober tobak. 15. t. m. so se začele šole. Dijaki korakajo po ulicah z bukvami, mi pa z puško na ramenih. Bog pomagaj! Avstrija se nema bati, da propade. Mozirski čuva jednako vili na straži. Slov. narodnjaki so v Celovcu bele vrane. Le v kavarni čujem kak meden, sladk slo. glas, inče pa ne. — Celovec je baje glavno mesto Prusije. Včeraj je bil tukaj feldzeugmeister Kuhn. Polk Maroičič, kateri je šel k vajam v Postojno na Kranjsko, dojde 25. t. m. To za danes. Morda drugo pot kaj več. Pa dvomim, kajti še jesti imam komaj časa. „Martrajo“ nas tako, kakor bi bili Turki uže na Goratanu. Na zdar!

Mozirski.

Politični pregled.

V Gorici, 27. sept. 1876.

Turčija je vsled svojih zmag (?) tako ošabna in drzna postala, da se je upala rumunskej

vladi nastop novega sultana Abdul Hamida objaviti v takej obliki, kakor svojim naradnim guvernerjem.

Umi se samo po sebi, da se čuti s tem vlada rumunska in njeni knez razžaljenega. Organ vnanjega ministerstva „Journal de Bucarest“ odgovarja na to v ojštem članku ter pravi, naj se Turčija nikar ne zanaša na svoje problematične vspehe na serbskem bojišču in na pomoč angleško, temveč naj pomisli, da je velika in mogočna Rusija za balkanskimi kristijani, katera nikakor ne dopusti, da se vbogi tlačenci uničijo.

Na turške mirovne pogoje odgovorile so vevlasti posebno pa Rusija s zopetno tirjatvijo, naj Turčija privoli v premirje. V to sicer Turčija nij privolila, vendar pa je zapovedala vsem svojim poveljnikom, da ne nadaljujejo več bojevanja. Kako vendar je to mogoče? No! Rusija je zarožljala z orožjem, Turčiji pak je pogum upadel, tako da je celó svoje prvotne mirovne pogoje uže izdatno postrigla. Serbiji namreč ne bode treba hoditi klanjat se namestniku Allah-ovemu v Štambul; Turčija ne posede serbskih trdnjav; serbska vojska se ne zniža; kar pa še od znanih tirjatev ostane, ostrižejo pa vesile in konec mirovni obravnavanj bode „status quo ante bellum“ gledé Serbije. Kar se pa tiče Černogore gledé miru, se ni dozdej še nič slišalo. Če se bode merilo po vspehih, mora Černogora lep kos Hercegovine dobiti in eno luko na adrijanskem morji. Kaj pa bode s Hercegovino, Bosno in Bulgarijo. Na to odgovorila je uže sebična Anglija po svojih glasilih. Vse te dežele postanejo namreč avtonomne in dobé nekako samovlado.

V glavnem mestu Angleške zbralo se je 17. t. m. mnogo angleških odličnjakov pod predsedstvom samega londonskega župana. Sprejela se je jednoglasno ojštra resolucija, v kateri angleški narod protestuje zoper turške krutosti in tirja od svoje vlade, da pospešuje vse korake, kateri se storé v dosego neodvisnosti balkanskih Slovanov in kristijanov. Ob enem volila se je deputacija, katera ima sklepe tega zbora vročiti Derby-ju.

Razne vesti.

Banka Slovenija ima torej 28. t. m. svoj občni zbor, v katerem se bode odločilo, če imajo delničarji še doplačati 150/0 na delnice, ali pa če ima banka napovedati konkurz. Mi nijmo po nikakem za konkurz, ker po konkurzu bi delničarji vsled večih stroškov in dolgotrajnih advokatskih operacij še več zgubili, kakor pa bodo zgubili tako. Torej naj se rajši doplača in naroči likvidacijskemu odboru, da likvidacijo prav hitro izvrši. Pri tej priliki pa ne moro zadržati svojega začudenja čez to, da banka „Slavija“ nij hotela prevzeti posle „Slovenije“ ter da je delničarjem napravila trde pogoje, kakor le mogoče. Se bolj pa se čudimo, da nij poprejšnji odbor „Slovenije“ svoje delničarje kaj bolj natančno podučil ter jim razjasnil, da bode treba doplačevati v vsakem slučaju, če tudi banka likvidira ali konkurz napové. Ko bi bili delničarji vse to natančno poprej vedeli, skoro gotovo bi bili rajši dovolili doplačilo, da se še enkrat in zadnjikrat poskusi rešiti banko. Kaj je konečni rezultat naše banke Slovenije?

Britka skušnja, da mi nijmamo mož, posebno v središču ne, zmožnih kake organizacije in večega požrtovanja. 5, 6 večih, energičnih mož, ki bi bili pripravljeni tudi nekoliko časa brezplačno žrtovati, bi bili lahko rešili to narodno tako važno započetje v kljub temu, da se je uže iz prvega začetka močno zabredlo. Angleži pač nijmo mi Slovenci, to smo posebno z našo zdaj pokopano „Slovenijo“ dokazali. Vendar pa naj bode pad „Slovenije“ šola za nas, da postanemo v bodoče bolj previdni in varni in da ne bomo več začeli reči, katerih ne poznamo, da se ne bodo več tuji nam smijali. Konečno priporočamo vsem delničarjem, da se gotovo vdeležé občnega zbora dne 28. t. m. in da zahtevajo od likvidacijskega odseka natančno poročilo, iz katerega se bode saj razvidilo, koliko še bodo marali plačevati delničarji in kaka pokora jih čaka za grehe osnovalcev in prvih odbornikov „Slovenije“.

Nova slovenska knjižica je v tiskarni O. O. Mehitaristov na Dunaji. zagledala beli dan, in sicer **Pesmi**. Zložil Libor val Búren. Teh pesmi je ravno kar izšel 1. snopič, na dveh tiskanih polah; cena snopiču je 20 kr. Iziti če jih še najmanj 11. takih snopičev, vsaj vsakih štirnajst dni eden. Razpošiljajo pa se „val Búrnove pesmi“ po tej ceni samo proti poštnim nakaznicam; kdor na-

roči dvanajst iztisov, dobi enega povrh, s poštnino v red. Pri knjigarjih, katerim se naj pové natančna adresa izdateljeva in število željenih iztisov, in proti poštnemu povzetju veljá vsak snopič 25 kr.

Rodoljubi slovenski, in čestilci slovenske-narodne stvaril Ker se „Libor val Búrove pesmi,“ iz katerik veje neumorna ljubezen do slovenskega naroda, domovine in svobode, priporočajo same po sebi, Vas izdatelj brezi velike besedij najljubneje vabi na prav obilno naročbo!

Izdavatelj in založnik Matej Stergár.

Wien, IV, Karolinengasse No. 28. II. St. Th 23.

Banka Slovenija.— V četrtek 28. septembra t. l. bode v dvorani Ljubljanske čitalnice izvanreden občni zbor delničarjev zavarovalne banke „Slovenije“, ki je sedaj v likvidaciji. Ker bi utegnil ta občni zbor tudi za bralce našega lista velike važnosti biti, podamo tukaj program, ki je v „Wiener-Zeitung“ oficijelno razglašen bil.

Program se glasi:

1. Poročilo likvidacijskega odbora o stanju likvidacije.
2. Potrjenje zarad denarne potrebe razpisanega 150/0 doplačila na vsako delnico.
3. Volitev likvidatorjevih namestnikov v smislu §. 66. pravil.
4. Nova ali pa dopolnilna volitev likvidatorjev, ako bi bilo potreba.
5. Plačilo likvidatorjev.
6. Sklep o prosti prodaji nepremakljivega posestva in pooblastilo likvidatorjev za prosto prodajo nepremakljivega posestva.

† **Anton Auersperg**, znani nemški pesnik, je 13. t. m. popoldne umrl v Gradcu. Preminoli se je narodil 11. aprila 1806 v Ljubljani. Dneve svoje prve mladosti živel je večinoma v očetovem gradu Thurn na Hartu. Leta 1813 je v Terezianum, a leta 1818, po smrti svoje očeta, čegar edin otrok je bil, prišel v priyaten institut, kateri je pozneje zamenil z graškim vseučiliščem. Bil je nekoliko časa tudi sluhatelj dunajske univerze. 10. julija 1839 se je oženil z grofico Marijo Attemsovo. Svojo pesniško delavnost pričel je leta 1830; pisal je z imenom „Anastasiu Grün.“ Leta 1848 poslan je bil od Ljubljanskega okraja v Frankfurt-sko Pavlovo cerkev, a uže 26. septembra tega leta je stopil iz tega parlamenta. Grof Ant. Auersperg je bil poklican tudi v državni zbor in pri ustanovitvi gosposke zbornice bil je imenovan za njenega dožitnega uda. Preminoli je bil c. kr. tajni svetovalec, častni ud cesarske akademije znanostij i. t. d.

Grof Anton Auersperg ima tudi za nas Slovence nekaj zanimivosti, ker je njegovo življenje bilo v ozke zvezi s Preširnovim. Znano je, da je Preširen uže v Ljubljani bil inštruktor Auerspergov. Prišel na Dunaj v Klinkowströmov institut za praefecta postal je zopet učitelj Anastasiju Grünu (Auerspergu). S Preširnom sta si bila prava prijatelja. Enakost njunih mislij v razgovoru o najvažnih rečeh človeškega življenja združila ju je bila z močno vezjo pravega prijateljstva. Preširen je Auerspergu razvijal pesniški duh, a da mu je bil radi tega tuaj hvaležen, spoznamo iz prelepe pesni Auerspergove „Nachruf an Preširen,“ ki je natisnena v Vodnikoven Albumu. Škoda, da nemamo pri roci omenjene knjige, da bi tu ponatisnili lepo to pesen.

Dr. Andrej Ferjančič, mnogim goriškem Slovincem poznan in jako priljubljen rodoljub, imenovan je c. k. pristav v Ptuj na južnem Štajerskem.

„**Slovenski učiteljski koledar**“ se imenuje koledar za leto 1877 z imenikom slovenskih šol in učiteljev. Ima v dodatku nekatera književna naznanila in čisti papir (ter svinčnik) za biljevežanje. Broširan velja 30 kr, v papir vezan 40 kr. kr., v platno 50 kr. z zlatim obzrom in žepom 60 kr. — Dobiva se pri „Učiteljskem društvu za slovenski Štajer“ v Ljutomeru.

Tržno poročilo.

Trst, 20. septembra.

Na stanje našega trga in sploh na cene prekomorskega blaga upliva jako neugodno popolnoma temen politični horizont, ki prouzročuje nenavadno nestanovitnost kurzov in kali vsako veselje do trgovskih započetij.

Na inostranskem, od koder naš trgovec prejema svoje blago in ga plačuje v zlatu, zgubiva veljavo naša valuta in tako je trgovec v jako neugodnem položaju, da mora računati z njemu popolnoma nepoznanim faktorjem — s politikom. — V takem položju preskrbi se z blagom vsak varčen trgovec le za vsakdanjo, momentanno potrebo, nadjaje se v kratkem boljnih, manj burnih časov, vsled česar se ne more razviti prava, živahna kupčija. —

Kava — fine sorte iz Ceylona in Malabarja so se zaporedoma prodajale po zvišanih cenah, katere obečajo vzdrževati se do srede meseca novembra, ker se jih v zalogah ne nahaja mnogo in se do tistega časa tudi nij nadejati novih dovaževanj. Enako je bla-

prav lahko izpod rok lepša kava nižjih verst, posebno zarad tega, ker jim je padla cena za 2%. — ; od večeraj sem pa so cene sopen poskočile in postale terdne, ker so se dosegle na holandski razprodaji više cene, nego se je mislilo in določilo.

Olje oljkino — fino in najfinejše za na mizo plačevalo se je zmerom viši in tudi navadno jedilno olje je porastlo, ker ga primanjkuje; dozdeva se, da bode še rastla njegova cena, dokler ne dojde novo blago. —

Sadje — letošnje dohaja počasu in se razprodaja hitro po stanovitni ceni; naše cene veljajo za novo, letošnje blago. —

Masti — cena je bila nekoliko padla, pa se je zarad novih naročil in vsled povišanja cen na Angležkem hitro zopet zboljšala in vse kaže, da ostane trdna, ali še celó poraste.

Rajž — bil je pri še precej trdnih cenah nekoliko tednov malo iskano blago, ker pa so ga v Indiji malo pridelali, postala mu je le cena še trdnjša, kakor poprej.

Petrolij — je v zadnjem času vedno raste vsled mnogih popraševanj in je njega cena tako rekoč dosegla vrhunec; — to straši dovaževalce (Importeurje) pred močnimi nakupovanji; prav zato je mogoče, da bodo cene tega blaga vsled njega pomanjkanja še nekoliko porastle. Mnenje je, da bode še le proti koncu leta nastopila kaka reakcija in da je neverna vsaka kupčija za poznejši sprejem.

CENÉ BLAGA: Kava Rio navadna f. 95—96, srednja f. 101— f. 104 do f. 105.—, fina f. 106.— do f. 110; Santos f. 100.— f. 110.— Portorico f. 134 do f. 136. Malabar srednja f. 118 do 115; fina f. 117 do f. 122, najfinejša f. 146. do f. 150.—; Ceylon srednja f. 105 do f. 110.— fina f. 114. do f. 115.—, Ceylon sejana (Plant) srednja f. 141. do f. 142; fina f. 144.—, najfinejša f. 146 do f. 150, jagoda (Porl) f. 152.— do 156.—; Moka sciščena f. 134. do f. 136. Poper Singapore f. 52.—, Batavia f. 50., Penang f. 48 do f. 49.—

Olje oljkino za mazilo f. 45— f. 46; jedilno oljéno fino f. 49.— do f. 52; najfinejše f. 58 do f. 56.—; za na mizo (st. Angelo) srednje f. 65 do f. 66; fino f. 70—71.—; najfinejša f. 72. do f. 73.—; dalmatinsko f. 46— f. 48.— Istersko f. 46 do f. 47.— Genova najfinejše f. 73.— provansko f. 74.—, Laneo olje: f. 38 do f. 40.— Bombažovo olje (Bristol I.) f. 46 do f. 47.— navadno f. 44.—; Terpentínovo olje francosko f. 56 do f. 60.—

Sadje: Janež palješki f. 54. —; Kapere f. 45 do f. 75.—; Rožiči f. 6. 75 do f. 7. —; Smokve (fige) Kalamata v venci f. 20 do f. 21. — dalmatinske f. 12.25; pulješke f. 17.25, Smirna prve vrste f. 42.—; Kimelj gl. 35. Limoni Mesina (1 zaboj) f. 12.—, Pulja 1 zaboj f. 10. —; Mandlji sladki Avola f. 98.—, Bari f. 75. —, sicilski f. 80. —; suho grozdje (rozine) Sultan I. f. 35. do f. 40. — II. f. 32.—; Suho grozdje (uva passa) Zante I. f. 26. —, II. f. 24½ Dišave in barvila: Galun f. 12. —; Gobevec (Bimstein f. 6 do f. 8.—; Svinčeni cukur f. 62.50, Kafa f. 160. — Kolofonij f. 12. — Šiške, Galus Aleppo f. 85. — Guma arabska precejana f. 95.—; izbrana I f. 225.— II. f. 150; III f. 125.— Kadilo (virh) naravno f. 55. I. izbrano f. 95.— Bražilka višnjeva f. 14. 50 do f. 15.—; rudeča f. 15.— Žefran f. 25 do f. 30.—; Čaj (Te) 1 Kilogr. f. 3. 50; Imperial f. 3. 50; Vitrijol f. 38.— do f. 40.—Sladka škotja (cimet) Ceylon 1 kilogr. f. 6.—Razno blago Metljice 100 komadov f. 27.— Metlje dvojnate f. 22½; kositer bel f. 18. 26.—; Svinec španjski f. 30 do f. 32.—; Kanditi, arancini f. 75—do f. 80.—; sadje f. 110. do f. 115.—; ribe polenovke (štokviš) f. 40.—; Sardele f. 60.— Konopno predivo, omikano bolonješko najizbornejše f. 95.—, neomikano f. 90.—; Rum Jamaika najfinejši (galona) f. 4.— gobe morske šolarske f. 185.— do f. 360.— Zveplo, očiščeno f. 13.—, v kosih f. 11.—; Mjilo Kandija f. 47.—, Kanea f. 40.—, Korfu od f. 30 do f. 40.—, Zante f. 35 do f. 40.— Vино; Cipro 1 Hektoliter f. 45.— do f. 70.— Malaga 1 Aroba f. 15 do 17; Heres od f. 15. do f. 17.—; Vinski kamen po vrstah f. 60 do f. 100.— Olovo, (cin) angleški v palčicah f. 115 — banka v kladah f. 110.—

Žito. Pšenica črnomska f. 11.70; agovska f. 12.50; podonavska f. 11.50; Rž f. 8. 35 do f. 8. 50; ječmen f. 8. 25 do f. 9.— Koroza (turšiča) donavska f. 6. 85 do f. 7.— izhodna f. 6. 65 do f. 6. 85; Oves izhodni f. 8.45 do f. 8.65. Rajž italjanski najfinejši f. 26 do 26½ izborni f. 25.50, ½ izborni f. 24.50; navadni f. 22.25, Angleški Rangovu I f. 17.50, II f. 16.50 do f. 17.— navadni f. 15.50 do f. 16.— (Cene rajža razumejo se se žaklji vred).

Masti. Slanina (špoh) v herbtu I. f. 72.—; Svinjska mast (Bankroft) I v izvornih sodih f. 74.—; Vilokks amerikska f. 72½; loj dalmatinski f. 49.—

Petrolij (Pensily. (St. W.) v izvornih sodih f. 30.—; v zabojih f. 30.50.— Šučak (ruj) dalmatinski f. 10.—, kraški f. 11.50 do f. 12.—; istrski f. 11.—

Ježice (Valonea) f. 27 do f. 30.—
Vosek bosenski in srbski f. 210 do f. 215; Carigrad in Mostar f. 215 do f. 220; Japan bel f. 68 do f. 70.—

Slive (češplje) bosenske f. 13 do f. 14; kranjske in hrvatske f. 9.50 do f. 10.50.

Morska sol se zakljem 100 k. f. 9.96; 50 k^o f. 5. —; v lastnih žakljih f. 9.72.

Moka pšenična I f. 22, II f. 19. — III f. 18 — IV f. 16½; V f. 12½ 6 f. 10½; otrobi prav debeli f. 4.50; debeli f. 4. —; drobni f. 4. — Vse te cene razumijo se za 100 k^o, točno plačilo z odbitkom 2° ali pa brez odbitka na menjice za 3 mesece, blago vzeto v magacinu. — Da bodo trgovci lažje računili, dodamo tukaj še pregled colnine. — Od vsakih 100 k^o plača colnine v srebru: Kava f. 16. rožiči f. 160 smokve f. 5. — slaniki f. 1. —; Limoni f. 4.40; mandlji f. 10. —; olje ribje f. 1.06; bombaževo f. 1.50; laneno f. 1.50; petrolij f. 1.50; pomeranče f. 4.50; rajž 50 soldov; suho grozdice in grozdje f. 5. —; rum z nadavkom f. 18; slanina f. 3. —; polenovka f. 1.50; čaj f. 3½; Olovo stegneno f. 4. — Vsa druga natančnejša razjasnila dajejo podpisani. Podpisani jemlje tudi domače pridelke v komisijo in kupujejo jih tudi za svoj račun, plačujejo nemudoma.

Jos. Pipan & Comp.

V Trstu, Via Torrente N. 18
nasproti kavarni Chiozza.

Poslanice.

Kolegijalnost mej zdravniki.*)

Komaj sem v svoji domačiji zdraviti začel, spoznati sem moral koj, da vlada tudi tukaj tista dobro znana kolegijalnost, nepresegljiva edinstvo mej zdravniki, koja je že toliko in toliko škodovala trpečemu občinstvu, brez da bi pa bila zdravniškemu stanu na čast in korist, temuč le v sramoto in škodo.

Bil sem dne 10. t. m. v neko hišo klican. Našel sem tukaj nič manje kot tri sestre na angini difteritiki bolne; mlajša sestra je bila že pred tremi dnevi, kakor sem izvedel, za omenjeno boleznijo umrla. Ker sem slišal, da so zadnje dni trije otroci za difteriko v Šturijah pomrli, šel sem k našemu županu, g. Godini, ter se ž njim posvetoval, kaj je storiti, da se ta nevarna bolezen tudi v Ajdovščini ne vdomači. Ker nima naš g. župan v Šturijah nič zaukazati, obrnil se je po telegrafnem potu do okrajnega glavarstva v Gorici, da bi ono potrebne korake v tej zadevi storilo. Naj našega g. župana njegov trud v tej zadevi ne žali; — on je svojo dolžnost storil, če tudi ni, žalibog, kakor je videti, družega dosegel, kakor da sta prišla Dr. Respet, okrajni zdravnik v Postojni, in g. Kulnik, ranecelnik iz Trga, v Šturije. Pervi omenjenih se je v hiši recenih bolnikov tako obnašal, da je njegovo vedenje povod tem vrsticam dalo. Ne le moji kolegi, še celo ljudje, ki o zdravilstvu ničesar ne razumejo, čudili se bodo vedenju tega moža, ter se popraševali: Je li to mogoče?

Ko stopim dne 14. t. m. v hišo svojih bolnikov, pride mi hišna mati nasproti rekoč: „Oh, g. doktor! ko bi bili vi včeraj popoldne tukaj, in da bi bili vse slišali! Še zdaj se pomiriti ne morem. Veste že, da so ljudje v Šturijah raznesli, da ste mojo Ančko umorili, ker ste jo preveč žgali? Poslušajte! jaz vam moram vse povedati: Prišel je včeraj nek debel mož z g. Kulnik-om in je začel tukaj tako kričati, da se je celo moj mož kar tresel strahu. Jaz mislim, da je moral le pijan biti, ker pameten človek ne kriči in ne govori tako. Hotel je po vsi sili izvedeti, ste li žgali mojo Ančko ali ne. Popraševal je to večkrat mene, očeta in to ženo tukaj. (Cemu g. kolega to popraševanje?) Povedala sem mu, da ste sicer dve starejši hčeri žgali, ali Ančke ne, in da ste mi koj prvi dan rekli: Potrebno bi bilo tudi Ančko žgati, ali moral bi jo ne le po celem grlu, temuč tudi zvonaj skoraj po celem vratu žgati (vgnjezdila se je bila namreč na poprej odprtih škrofuloznih vredih kožna difteritika, diphteritis cutanea), kar bi pa tudi nič ne pomagalo; zato pustimo jo na miru in ne trpinčimo je zadnje ure njenega življenja; skušajmo mariveč raji z drugimi zdravili, da jej njeno trpljenje vsaj nekoliko zlajšamo. Tako sem mu povedala. Na to teče tisti debeli gospod k hčeram, ter jima hoče z eno in isto žlico grla pogledati, kar mu pa nisem pustila, ker ste bili vi to ojstro prepovedali. „Kaj šel“ reče potem tisti debelih, saj imati obe to isto bolezen, lahko se obe v eni postelji ležiti“ (Tako, gosp. kolega!). — Začne ju potem preiskovati in reče: „Rozalija je belj bolna, kot Kati; Kati je skoraj popolnoma zdrava.“ (Vedite g. kolega! da sem Katici danes njene žilo štel in 130 vdarecev v minuti naštel, in kakor prejšnje dni, tako tudi danes v pričujočnosti matere in njene pomagalka trikrat s polipnimi kleščami cele kose mrtvega mesa iz grla privlekel. Jaz ne vem, ali ste bili slepi ali kaj!)

Na to prične — nadaljuje mati — R.-o žgati, (R.-o je rekel, ni treba,) in jo je tako trpinčil, da jej je žlico v ustih zvil in da se je revica celi popoldne zaradi bolečin jokala. Reče potem R.-i: „Ti boš

*] Za zadnje štev. prekasno dešlo.

URED.

jutri že zdrava, se boš lahko sprehatj šla“ (Kaj ima res, g. kolega, vaš lapis infernalis takošno čudovito moč v sebi, kakor tinkture in pile nekterih homeopatov, ki difteritiko v nekterih urah ozdravijo?)

„Ker sti dekletki“ pravi mati daje, „slečeni v postelji ležali, začel je zopet kričati, da to ni prav in naj se hitro oblečeti. „Da, da! oglasi se Rozalija, meni je celo ukazal, ne vem že več, koliko gvantov obleči in se potem samo z rjuho pokriti.“ (Ali bi se človek smijal, jokal ali jezil?)

Hotel je potem vsa okna in vrata odpreti, kar mu pa zopet nisem pustila, ter mu rekla, da nam je to naš doktor samo ob lepem in ne v deževnem vremenu storiti zaukazal.“

Take in enake mi jih je žena pravila. G. Kulniku samemu, mislim, da ni bilo to obnašanje prav, ker stal je, kakor so mi povedali, vedno na stranu in ni nobene besede spregovoril. Tudi cikovník je rekel: To dela dr. Respet le iz despeta, ker ne zamore zdravnik zdravnika videti.

Čudom sem se pa čudil, da je g. Respet na zadnje moja zdravila pohvalil, ter rekel, da so prav dobra. Gospod! Ali imate res tako čudovito znanje, da ste spoznali, kaka zdravila so v mojem dekoku in v mojih miksturah? Ali pa ste znabiti hoteli s temi besedami zopet to poravnati, kar ste mi hoteli z Vašimi poprejšnimi, brezumnimi, mojim zapovedim nasprotnimi škodovati? Gospod! jaz Vas sicer ne poznam, ali dozdeva se mi, da se je preveč preservativmitelca po Vaših žilah pretakalo, kojega ste menda v strahu pred difteritiko zavžili, ker drugače misleč, bi si ne zamogel raztolmačiti Vašega obnašanja.

H koncu Vas pa moram še nekaj poprašati: Kdo Vam je dal pravico mojega bolnika brez mojega in starišev dovoljenja žgati in trpinčiti? Kako se podstopite tako razsajati v pričujočnosti dveh tako težko bolnih otrok in v hiši tolažbe potrebne matere, koji so pred par dnevi eno hčer v mrzli grob položili, koji druga hči na parah in ostali dve na smrt bolne v postelji ležite? Kaj ne veste, da pomaga marsikteremu bolniku bolj tolažba in up, kakor zdravila? Oče in mati sta mi priči, da sti bili hčeri že precej okrevali — kdo bo tedaj kriv, ako se jima še hujša bolezen povrne in nju mlademu življenju konec stori? Jaz, ali Vi? Kako zamorete edino pomagalko, kajo je mati naprositi zamogla, od hiše poditi? Poprašati ste morali, da je revica od dne 3. do 12. t. m. noč in dan sama pri bolnih otrocih bedela čuvajoč ju. Ali ste znabiti z Vašim ukaz-om doseči hoteli, da bi se bila še za naprej sama trpinčila? Ali niste morda videli, da je revica vsled vednega bedenja, vsled prevelike žalosti in skerbi komaj na nogah stala? Kako ste zamogli očitno neopravičljive besede izreči: Kaj mu (namreč meni) je bilo treba zaradi teh par bolnikov glavarstvu bolezen naznaniti? To se ve, dokler bodo ljudje Vaše vrste za odstranjenje take in enake boleznij skrbeli, je bolje, da se bolezen drugičkrat zamolči! Spominjam se besedi svojega nepozabljivega, prežgodaj umrlega prof. Körner-ja, koji je pri neki priložnosti rekel: „Dokler ne bo ljudstvo spoznalo, da mu je zdravnik ne le ta čas potreben, ko človeka kaj boli, temuč tudi pred boleznijo in pobožni, ni mogoče, da bi naj boljši zdravnik z vspehom delal.“ — Vi pa še tačas pomagati nečete, ko je človek bolan, akoravno je to Vaša sveta dolžnost in ste za to dobro plačani.

V Ajdovščini dne 14. sept. 1876

Josip Kenda, doktor vsega zdravilstva.

Ukaz poveljništva 28. vojne divizije

v Ljubljani, 16. sept. 1876.

Ker so morale končne vojaške vaje nagloma prenehati, nisem mogel vseh vojnih oddelkov, ki so bili v Postojni pod mojim poveljništvom združeni, še jedenkrat ogledati; za to se zahvaljujem s tem za njihovo složno delovanje, za pravo vojaško vedenje in uztrajnost, katero so pokazali vsi vojaški oddelki tudi tedaj, kedar so bili razpostavljeni neugodnim vremenom, kar se je le prepogostoma godilo.

Preverjen sem, da se bodo vse te vojne čete tudi v resnih časih v boju obnesle in da jih bode navdajal duh najtesnejše skupnosti, kateri v službi najvišjega vojskovodje celo vojsko, redno in brambovsko, k napredovanju navdušuje.

Pürcker m. p., Fmlt.

Podpisani si šteje v dolžnost o priliki svoje preselitve v Gorico, zahvaliti se presrčno vsem svojim klientom na Krasu, kateri so mu skoz 23 let njegovega bivanja mej njimi skazali svoje zaupanje in jih prositi, da mu, kakor doslej, tudi v bodoče ohranijo enako nagnjenost in zaupanje, naznanjaje jim ob enem, da bode tudi

v bodoče z največo pripravljenostjo vstregel jim po svoji najboljši moči.

Anton Merkei,

zdravnik v Gorici, hišica Perinello zraven vodnjaka za mesnicami.

C. k. notar Ant. dr. pl. Nordis

in

advokat Dr. Kamilo vitez Egger

sta prenesla svoje pisarni v hišo Skaletarjevo št. 443 nasproti nadškofijstvu.

Gorica 1. avgusta 1876.

Najboljše sveče za cerkev in najcenejše dobé se pri g.

Oroslavu Dolencu

v Ljubljani,

kateri ima uže dobro znano tovarno za domače voščene izdelke v Ljubljani in oddaja večini cerkva po Slovenskem svoje dobro znane čisto voščene sveče. Kot domač obrtnik priporoča se torej vsem č. cerkvenim predstojnikom in č. duhovščini sploh.

Oznanilo.

Blizo c. k. dekliske šole v Gorici, v ulici sv. Janeza h. št. 9 v prvem nadstropji, vzamejo se dekleta, ki šolo obiskujejo v stanovanje in hrano prav ceno in z najboljšimi pogoji.

Obrniti se je na

Antonijo Maurer

izpitano učit., ktera je danes došla.

Zavarovanje!!

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da je prevzel zastop banke „Slavije“ iz Prage, za Černice in okolico. Priporoča se torej vsem, ki želé se zavarovati — naj si bode v katerekoli stroki — pri slovanski popolnoma zanesljivi banki.

O dotičnih pogojih i družih natančnostih radovoljno pojasnuje

Val. Kancler
nadučitelj v Černičah.